

Istupanje prvog potpredsednika Vlade Srbije i ministra spoljnih poslova na panelu "Zapadni Balkan: da li je EU i dalje faktor privlačenja?" koji se održava u okviru Bledskog strateškog foruma:

„Uvažene kolege, dame i gospodo,

Članstvo u Evropskoj uniji za Srbiju ostaje jedan od najviših spoljnopolitičkih prioriteta. Do sada smo bili svedoci da perspektiva članstva daje snažan podstrek sveobuhvatnim reformama koje Srbija sprovodi, ali i podsticaj pomirenju i regionalnoj saradnji na Balkanu. Obećanje dato državama regiona, Solunskim dokumentom, da će postati punopravne članice EU po ispunjenju uslova, uliva nadu da će naši naponi da izgradimo demokratska društva i konkurentne ekonomije u okviru šireg regiona opredeljenog za mir i stabilnost, biti prepoznati od strane EU. Jačanje regionalne saradnje u svim segmentima na Zapadnom Balkanu vidimo kao jedno od ključnih sredstava na putu članstva u EU.

Ipak, od Solunske agende iz 2003. godine, samo su Slovenija i Hrvatska postale države članice. Srbija i Crna Gora su započele pristupne pregovore, dok Makedonija, iako je već dugi niz godina kandidat za članstvo, još uvek nije započela pregovore. Albanija, iako kandidat, nije otvorila pristupne pregovore, dok BiH ima status potencijalnog kandidata. Kada se podvuče crta ispod tih rezultata može se reći da je uspeh jedva polovičan, ali je potrebno naglasiti da je entuzijazam za članstvo, na strani država kandidata i potencijalnih kandidata, i dalje značajno visok, a mora se i to reći, značajno viši nego na strani mnogih država članica prema politici daljeg proširenja.

Opšta politička klima u kojoj se odvija proces proširenja EU na države Zapadnog Balkana je značajno drugačija i ne tako povoljna. U izmenjenim geopolitičkim i bezbednosnim okolnostima u svom okruženju, Evropska unija, suočavajući se sa sve vidljivijim posledicama ekonomske i migracione krize, Bregzita i rastućim izazovom terorizma, rizikuje da u očima javnosti, sopstvenih članica, tako i kandidata, izgubi svoju privlačnost. Dodatno, politika uslovljavanja neretko se sprovodi bez dovoljno političkog razumevanja, čime se u javnosti država kandidata stvara utisak neravnopravnog odnosa, a postavljeni uslovi izgledaju kao „pokretna meta". Stoga je važno očuvati dinamiku u procesu evropskih integracija kroz valorizovanje konkretnim napredovanjem u pregovorima sa EU.

Dame i gospodo,

Uprkos svim ovim okolnostima, Srbija je nastavila svoj integracioni proces, koju u svojoj krajnjoj liniji treba da omogući njeno punopravno članstvo. Sa druge strane, nismo idealisti. Svesni smo da je EU danas, značajno drugačija, u političkom i ekonomskom smislu od one EU koja je kreirala Solunsku agendu. To nas vraća na temu našeg skupa – „da li je EU i dalje primamljiva opcija?“. Možda bi u nekom trenutku ovo pitanje moglo da se preformuliše u „da li su evropske vrednosti i dalje primamljiva opcija“, jer smatram da su te dve stvari polako počele da dobijaju svoj, ako mogu tako da kažem, zaseban život. Evropska unija, kao porodica naroda, koja deli iste ili slične vrednosti, nalazi se na raskrsnici, u trenutku kada je neophodno iznova definisati zajedničke interese, koji bi kao kohezioni element, omogućili da se ovaj veliki mirovni projekat, a on je to u svojoj suštini od samog početka i bio, nastavi i osnaži. Sa druge strane, svedoci smo činjenice da su mnoge proklamovane evropske vrednosti, u poslednje vreme dovedene u pitanje i u pojedinim članicama Unije. Srbija je proteklih godina svojom aktivnom politikom u procesu pomirenja na Zapadnom Balkanu, sprovodeći političke, pravne i ekonomske reforme, jačanjem vladavine prava i institucija, zalaganjem za jačanje dobrosusedske politike, svojim odnosom i reakcijom na migrantsku krizu, nedvosmisleno pokazala da je u potpunosti posvećena evropskim vrednostima, koje doživljava kao civilizacijska dostignuća kojima treba stremiti.

Dame i gospodo,

U ovom trenutku je teško reći kako će izgledati EU u trenutku kada Srbija završi svoj pregovarački proces, tj. koliko će EU izgledati primamljiva u političkom i ekonomskom smislu za sve one države Zapadnog Balkana koje se nalaze u nekoj od faza pristupnog procesa. Ipak, želimo da verujemo da će države članice naći dovoljno snage da sačuvaju sve prednosti zajedništva, kako bi se evropskom projektu udahnula nova snaga koja bi ga učinila dodatno privlačnim za države kandidate. Moj je utisak da se u proteklim godinama, usled razloga koje sam već spomenuo, nekako zaboravio osnovni razlog zbog kojeg su se države Evrope, nakon stravičnog Drugog svetskog rata, odlučile na zajedničko delovanje. Mir u Evropi nema cenu, najvažniji interes koji mora ostati očuvan u budućnosti je mir u Evropi i sve promene u arhitekturi zajedničke evropske kuće moraju biti usmerene u tom pravcu.

Ujedno, ne sme se zaboraviti da je politika proširenja jedna od najuspešnijih politika u istoriji evropskog projekta, kojom je nadahnuta transformacija velikog broja država i proširen prostor slobode i prosperiteta. U tom smislu, pristupanje država Zapadnog Balkana dodatno bi osnažilo evropsku ideju u trenucima kada se ona, u samim članicama, suočava sa izazovima i sumnjama koji zamagljuju njen istorijski značaj.

Dame i gospodo,

Sve opcije su u budućnosti otvorene i odgovornost na svima nama, na svim evropskim političarima je velika. Srbija će sebe, tokom svog reformskog i pregovaračkog procesa, učiniti jednako dobrom i uspešnom. Verujem da će to biti na zadovoljstvo, ali pre svega u interesu, svih država članica, kao i regiona Zapadnog Balkana.

Hvala na pažnji!"